

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობის კვლევაში

ვარშავა, 2014 წ. 25 ივნისი

მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობის კვლევა (BAEL)

ინფორმაციის ერთერთი წყარო შშმპ სიტუაციის
შესახებ არის მოსახლეობის ეკონომიკური
აქტივობის კვლევა (BAEL).

მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობის კვლევა

- კვლევის საგანია მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობის სიტუაცია 15 წლის ასაკიდან და მეტი, ე.წ. მუშაობის ფაქტი, უმუშევრობა ან პროფესიულად პსიური კვლევის კვირში.
- ერთიანი მეთოდოლოგია უზრუნველყოფს საერთაშორისო კვლევებთან შესადარებლობას.
- მეთოდოლოგიის საფუძველია პროფესიულად აქტიური, დასაქმებული და უმუშევარი მოსახლეობის დეფინიციები მუღებული XIII საერთაშორისო შრომის სტატისტიკის კონფერენციაზე 1982 წ. და რეკომენდირებულია შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის Eurostat-ის მიერ.

მეთოდოლოგია BAEL

- პოლონეთში კვარტალური კვლევა ტარდება 1992 წლიდან.
- **კვლევის რეპრეზენტატული მეთოდი.**
(კვარტალის ერთობლიობა შეადგენს მიახ. 55 ათას საცხოვრისს)
- კვლევით მოცული მოსახლეობის დაკვირვება ხდება შინამეურნეოების საშუალებით
(კვლევა არ მოიცავს შინამეურნეობის წევრებს რომლებიც იმყოფებიან საზღვარგარეთ 12 თვეზე მეტი ვადით აგრეთვე მოსახლეობა რომელიც ცხოვრობს კოლექტიურ დაწესებულებებში)
- 1999წ. IV კვარტალიდან BAEL ხორციელდება **უწყვეტი დაკვირვების მეთოდით**, ანუ კვლევის კვირა მოძრავია.
(ადრე BAEL ტარდებოდა კვარტალის შუა თვის შერჩეულ კვირაში ობსერვაციის მეთოდით)

შეზღუდვები კვლევის რეპრეზენტატული მოთოდიდან გამომდინარე (შემთხვევითი შეცდომები)

- მონაცემების ხელმისაწვდომობის დონე დამოკიდებულია მიღებული შედეგების რეპრეზენტატულობისგან. (ფაქტორები: მონაცემთა ბაზის ხარისხი, ერთობლიობის მოცულობა, პასუცების მაჩვენებელი)
- რეკომენდირებულია სიფრთხილე მონაცემების გამოყენებისას შემთხვევებში, როდესაც გამოყენებულია უფრო დეტალური დაყოფა და არსებობს დაბალი რიცხვები (<15 ათასი).
- განზოგადოებული შედეგები 5 ათასზე ნაკლები არ გამოქვეყნდება. (შეიცვლება წერტილის ნიშნით ”.”)
- შედეგები პრეზენტირებული ქვეყნის მაშტაბით.
- სავოევოდოებისთვის წარმოდგენილია მხოლოდ შერჩეული და ყველაზე ძირითადი შედეგები.

შშმ პირები BAEL-ში

BAEL-ში შშმ პირების გამოყოფის მიზნით გამოყენებულია იურიდიული კრიტერიუმი.

იურიდიული კრიტერიუმის თანახმად შშმ პირებს მიეკუთვნებიან პირები 16 წელს მიღწეული და უფროსი, რომლებმაც გააჩნიათ იურიდიულად მინიჭებული შშმპ სტატუსი ან შრომისუუნარობა.

არსებობს ინვალიდობის სამი ხარისხი:

- მნიშვნელოვანი ხარისხი შესაძლებლობის შეზღუდვის ან ექვივალენტი,
- ზომიერი ხარისხი შესაძლებლობის შეზღუდვის ან ექვივალენტი,
- მსუბუქი ხარისხი შესაძლებლობის შეზღუდვის ან ექვივალენტი.

BAEL-ის შედეგების პრეზენტაცია შშმპ შესახებ

ინფორმაცია შრომის ბაზარზე შშმ პირების სიტუაციის შესახებ წარმოდგენილია კვარტალურად გამოცემა “პოლონეთის მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობა”. ინფორმაცია არის ცალკე განყოფილებაში, რომელიც მიძღვნილია შშმპ.

ინფორმაცია ხელმისაწვდომია ინტერნეტში, ვებგვერდზე:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/praca-wynagrodzenia/aktywnosc-ekonomiczna-popyt-na-prace/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-polski-w-iv-kwartale-2013-r-,4,11.html>

BAEL-ის შედეგების პრეზენტაცია შშმპ შესახებ

პუბლიკაციაში წარმოდგენილია ძირითადი ინფორმაცია შშმ პირების ეკონომიკური აქტივობის ფარგლებში რომელიც ეხება:

- პროფესიულად აქტიური პირების რაოდენობა,
- დასაქმებული პირების რაოდენობა (სრული და არასრული განაკვეთზე),
- უმუშევარი პირების რაოდენობა,
- პროფესიულად პასიური პირების რაოდენობა,
- პროფესიული აკტივობის მაჩვენებელი,
- დასაქმების მაჩვენებელი,
- უმუშევრობის მაჩვენებელი.

BAEL-ის შედეგების პრეზენტაცია შშმპ შესახებ

ისინი წარმოდგენილია შემდეგი სექციებით:

- სქესი,
- საცხოვრებელი ადგილი,
- ინვალიდობის ხარისხი,
- ასაკი,
- განათლების დონე,
- ოჯახური მდგომარეობა,
- შინამეურნეობის ტიპი.

BAEL-ის შედეგების პრეზენტაცია შშმპ შესახებ

პუბლიკაცია ასევე შეიცავს ინფორმაციას:

- შშმპ სამუშაოს შესახებ - სამუშაო დროის და დასაქმების სტატუსის თვალსაზრისით,
- შშმპ უმუშევრობის შესახებ - უმუშევართა კატეგორიის მიხედვით, სამუშაოს ძიების პერიოდის და სამუშაოს ძებნის შერჩეული მეთოდების მიხედვით,
- შშმპ პროფესიული უმოქმედობის შესახებ - უმოქმედობის მიზეზის მიხედვით.

მოდულური კვლევა BAEL

მოდულური კვლევა არის დამატებითი კვლევა რეალიზებული ძირითად კვლევასთან პარალელურად, რომელიც იძლევა საშუალებას ძირითად კვლევაში მოპოვებული ინფორმაციის ფარგლების გაზრდას. BAEL-ით რეალიზებული მოდულური კვლევები ეძღვნება კონკრეტულ თემას, რომელიც დაკავშირებულია შრომის ბაზართან და ტარდება ერთხელ (ან პერიოდულად) BAEL-ის რეალიზაციისთვის შემთხვევითი ერთობლიობის კონკრეტულ კვარტალში.

BAEL-ის მოდულური კვლევები შშმ პირების შესახებ

BAEL-ის ფარგლებში ჩატარდა მოდულური კვლევის სამი გამოცემა “შშმ პირები შრომის ბაზარზე”:

- I რეალიზებული 1995 წ. თებერვალში,
- II რეალიზებული 2000 წ. II კვარტალში,
- III ჩატარებული 2011წ. II კვარტალში.

BAEL-ის მოდულური კვლევები შშმ პირების შესახებ

- ორი პირველი გამოცემა (1995 და 2000 წლიდან) იყო დაფუძნებული მთლიანად ეროვნულ მეთოდოლოგიაზე და ეხებიდა მხოლოდ შშმ პირებს რომლებსაც გააჩნდათ ოფიციალური იურიდიული სტატუსი ინვალიდობის ან შრომისუნარობის.
- მესამე გამოცემა “შშმ პირები შრომის ბაზარზე” (2011) რეალიზებული იყო სრულიად ევროკომისიის რეკომენდაციებზე დაყრდნობით და ეხებოდა ბიოლოგიურ ინვალიდობას რასთან დაკავშირებითაც ადრინდელ შედეგებთან შესადარებლობა არის ძალიან შეზღუდული.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

კვლევა “შშმ პირები შრომის ბაზარზე” უკვე შედის საჯარო სტატისტიკის სტატისტიკური კვლევის პროგრამაში 2011 წ., რაც წარმოადგენდა მისი განხორციელების სამართლებრივ საფუძველს. გარდა ამისა, ეს კვლევა აღინიშნა მოდულების პროგრამაში მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობის კვლევაში (ინგლ. *Labour Force Survey*), დაგეგმილი ევროკავშირის ქვეყნებში ჩასატარებლად 2010-2012 წლებში (ევროკომისიის დებულება nr 365/2008 2008წ. 23 აპრილიდან). სამართლებრივი აქტი, რომელსაც აღნიშნული კვლევა შეოქმევს ევროკავშირის ქვეყნებში არის ევროკომისიის 2010 წ. 16 აპრილის. nr 317/2010 დებულება.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

ევროკავშირის ყველა ქვეყანაში ჩატარებული “შშმ პირები შრომის ბაზარზე” მოდულური კვლევის მთავარი მიზანი იყო შეგროვება “ყოვლისმომცველი და შესადარებელი მონაცემების კომპლექტი შშმ პირების დასაქმების შესახებ (...), რომ საშუალება მოგვცეს ვაწარმოოთ შშმ პირების უფლებების შესახებ (შრომის და დასაქმების შესახებ) გაეროს კონვენციის 27 მუხ. განხორციელების მიმდინარეობის აგრეთვე დასაქმების ევროპული სტრატეგიის მიზნების და შშმპ მიმართ ევროპული სტრატეგიის მონიტორინგი და აგრეთვე იმისთვის რომ გავზომოთ ცვლილებები შშმ პირების მონაწილეობის შრომის ბაზარზე”.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

კვლევის მიზნების უფრო დაწვრილებით განსაზღვრა
მიანიშნებს კვლევის შედეგების გამოყენებაზე:

- რესპონდენტების მიერ გამოცდილი დაავადებების სახეობების ანალიზისთვის,
- ინვალიდობის ხასიათის ანალიზისთვის ,
- კვირაში სამუშაო საათების რაოდენობაზე ინვალიდობის გავლენის ანალიზისთვის,
- სამუშაოს სახეობაზე ინვალიდობის გავლენის ანალიზისთვის,
- შშმ პირის მიერ სამუშაოს შესრულების დროს სპეციალური აღჭურვილობით სარგებლობის აუცილებლობის ან სხვა პირების დახმარებით სარგებლობის აუცილებლობის ანალიზისთვის.

მოდულური კვლევა BAEI 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

კვლევის სუბიექტები იყვნენ პირები დაბადებული 1946-1996 წლებში (კვლევის მომენტში **15 დან 64 წლის** ასაკში), რომლებიც იყვნენ შინამეურნეობების წევრები კვლევისთვის შემთხვევით შერჩეულ საცხოვრისებში, რომელთათვის შეივსო ფორმა ZD. კვლევა ჩატარდა დამატებითი ანკეტის დახმარებით (სიმბოლოთი ZD-K), რომელიც შევსებულ იქნა 66 373 ადამიანისთვის, რამაც განზოგადოების შემდეგ მოგვცა მოსახლეობის რაოდენობა 26 653 პირის სახით. კვლევა ეხებოდა **ბიოლოგიურ ინვალიდობას**.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

მოდულურ კვლევაში, რომელიც ჩატარდა 2011 წლის II კვარტალში, ობსერვაციის ქვეშ მოხვდა ყველა შშმ პირი (რომლებსაც გრძელვადიანი პრობლემები აქვთ ჯანმრთელობასთან ან დაავადებასთან ან ძირითად ფუნქციების შესრულებასთან), 15-64 წლის ასაკში. შშმ პირების ამ ჯგუფში იურიდიული კრიტერიუმის მიხედვით შშმ პირების რაოდენობა წარმოადგენდა 38%.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

ბიოლოგიურად შშმ პირების საზოგადოება
კვლევაში “შშმ პირები შრომის ბაზარზე” გამოიყო
ორი კითხვის საფუძველზე.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

- გთხოვთ მიუთითოთ რა სახის ჯანმრთელობის გრძელვადიანი პრობლემები ან დაავადებები გაწუხებთ.

საჭიროა გავითვალისწინოთ პრობლემები ან დაავადებები, რომლებიც გრძელდება მინიმუმ 6 თვე. არ უნდა გავითვალისწინოთ ჯანმრთელობის დროებითი პრობლემები (მაგ. ზედა სასუნთქი გზების ინფექცია, კოჭის გადაბრუნება, მოტეხილი ფეხი და ა.შ).

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

- ხელების დისკომფორტი ან დაავადებები (მათ შორის ართრიტი ან რევმატიზმი);
- ფეხების დისკომფორტი ან დაავადებები (მათ შორის ართრიტი ან რევმატიზმი);
- ზურგის ან კისრის დისკომფორტი ან დაავადებები (მათ შორის ართრიტი ან რევმატიზმი);
- კიბო;
- კანის დაავადებები, მათ შორის ალერგიული რეაქციები და მძიმე დამახინჯებები (მაგ. ნაწიბურები, თანდაყოლილი დეფექტი, დამწვრობა, გაყინვა);
- გულთან, სისხლის წნევასთან ან სისხლის მიმოქცევის სისტემასთან დაკავშირებული დაავადებები;
- დისკომფორტი ან დაავადებები გულმკერდის მიდამოში ან ფულტვების, ასთმისა და ბრონქიტის;
- კუჭის, ღვიძლის, თირკმლის და საჭმლის მონელების სისტემის დისკომფორტი ან დაავადებები.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „მშმ პირები შრომის ბაზარზე“

- დიაბეტი;
- ეპილეფსია (მათ შორის კრუნჩხვები);
- თავის ძლიერი ტკივილები, მაგ. შაკიკი;
- სწავლის სირთულეები (კითხვის უუნარობა, სწორი წერის, თვლასთან), მაგ. დისლექცია, დისკალკულია, გონებრივი ჩამორჩენილობა;
- ქრონიკული შფოთვა;
- დეპრესია;
- სხვა ფსიქიკური, ნერვული ან ემოციური პრობლემები (მათ შორის სპიზოფრენია, ფობიები, ანორექსია, უძილობა);
- სხვა პროგრესული დაავადებები (მათ შორის გაფანტული სკლეროზი, აივ, ალცჰეიმერის დაავადება, პარკინსონის დაავადება);
- სხვა გრძელვადიანი ჯანმრთელობის პრობლემები;
- გრძელვადიანი ჯანმრთელობის პრობლემების ან დაავადებების არქონა.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

- გთხოვთ მიუთითოთ, თუ რა გიქმნით ყველაზე დიდ პრობლემას ყოველდღიური ფუნქციების შესრულებაში.

გასათვალისწინებელია სირთულეები მიმდინარე (ან ისეთი, რომელიც მოსალოდნელია რომ იქნება მუდმივი) მინიმუმ 6 თვე.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

- მხედველობა, თუნდაც სათვალით;
- სმენა, თუნდაც სმენის აპარატით;
- სიარული, კიბეებზე ასვლა;
- ჯდომა ან დგომა;
- მეხსიერება, კონცენტრაცია;
- კომუნიკაცია;
- მიწვდომა რაღაცისთვის ან ამოღება გადაწევა;
- აწევა და ტარება;
- დაკუზვა;
- დაჭერა, დატრიალება;
- არცერთი მოქმედება არ იწვევს პრობლემებს.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

შშმ პირთა მოსახლეობაში ითვლებოდნენ ყველა ის პირები, რომლებმაც დადებითად უპასუხეს ზემოთხსენებულ მინიმუმ ერთ კითხვას.

მორიგი კითხვები, რომელთა მიზანი იყო ინფორმაციაში ჩაწვდომა თუ რა გავლენა აქვს ინვალიდობას შრომის ბაზარზე, ეხებოდა მხოლოდ ამ ჯდუფს.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „მშპ პირები შრომის ბაზარზე“

არის თუ არა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემები ან დაავადებები ან ძირითად ფუნქციების შესრულებასთან დაკავშირებული პრობლემები (ან თუ შეიძლება იყოს უმუშევარ პირებისთვის):

- სამუშაო საათების რაოდენობის შეზღუდვის მიზეზი,
- სამუშაოს ტიპის შეზღუდვის მიზეზი,
- სამსახურში მისვლის და სამსახურიდან დაბრუნების შესაძლებლობის შეზღუდვის მიზეზი.

მოდულური კვლევა BAEL 2011 „შშმ პირები შრომის ბაზარზე“

ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების ან დაავადებების ან ძირითად ფუნქციების შესრულებასთან დაკავშირებული პრობლემების გამო დაგჭირდებოდათ როგორც მუშაკს ან სარგებლობით:

- სხვა პირების დახმარებით სამუშაოს შესრულებაში,
- სპეციალური აღჭურვილობა ან სამუშაო ადგილი ადაპტირება,
- სპეციალური სამუშაო პირობებით, რომელიც გაძლევთ საშუალებას იმუშაოთ (მაგ. მჯდომიარე სამუშაო, დისტანციური სამსახური, ელასტიური სამუშაო საათები ან მსუბუქი სამუშაო).

მოდულური კვლევების შედეგების პრეზენტაცია “შშმ პირები შრომის ბაზარზე”

კვლევის შედეგები წარმოდგენილი იყო გამოცემაში
“შშმ პირები შრომის ბაზარზე”.

იგი შეიცავს ძირითად ინფორმაციას დაავადების
სახეობების და პრობლემების შესახებ და ასაკთან,
ოფიციალურად მინიჭებულ ინვალიდობის
ხარისხთან, განათლების დონესთან, შრომის
ბაზარზე სტატუსთან, პროფესიასთან, სამუშაო
განაკვეთთან შეფარდებით პროფესიულ ცხოვრების
ორგანიზაციაზე მათი გავლენის შესახებ.

მოდულური კვლევების შედეგების პრეზენტაცია “შშმ პირები შრომის ბაზარზე”

გამცემა “შშმ პირები შრომის ბაზარზე”
ხელმისაწვდომია ვებგვერდზე:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/praca-wynagrodzenia/praca/osoby-niepelnosprawne-na-rynku-pracy-w-2011-r,7,1.html>

გმადლობთ
ყურადღებებისთვის.